

“Kanatlarım Ufuklara Çarpa Çarpa Kanıyor, Beni Kimseler Anlamıyor!...”

KANATLARIM UFUKLARA ÇARPA ÇARPA KANIYOR, BENİ KİMSELER ANLAMİYOR!...

26 Şubat 2009 tarihinde Atılım Üniversitesi Edebiyat Topluluğu tarafından düzenlenen “Necip Fazıl Kısakürek’in Edebiyat Hayatı” konulu panelde Mustafa Miyasoğlu’nun yapmış olduğu konuşma:

Öncelikle bu güzel toplantıyı tertip eden genç arkadaşlarıma teşekkür ediyorum. Ben size Necip Fazıl’ın çok yönlü şahsiyetinden söz edeceğim. Önce şahsî gözlemlerimden başlayacağım: Bundan 45 yıl önce, bir lise talebesi iken, 1963’te Çile adlı şiir kitabı yayınlanmıştı. 1964 yılında Büyük Doğu dergisi yayınlanırken ben ilk kez kendisini o zaman bu dergiden tanıdım. Necip Fazıl şiirleri, yazılarıyla bana bilgece bir şahsiyet gibi göründü. O yıllarda Adalet Partisi’nin kongresi vardı.

Sadık Bey’in söylediği gibi o çalkantılı dönem içerisinde Adalet Partisi’nin kongresine siyasî yazılarıyla müdahale etmesini, doğrusu ben kafamdaki Necip Fazıl portresine pek yakıştıramadım. Bilge, düşünür, şair, hatip; böyle önemli bir adamın, aktüel bir siyasi parti olayı ile ilgilenmesini, doğrusu ben yadırgamıştım. Ben kendisini böyle tanıdığım için, ona günlük politik tavrı yakıştıramadım. Hâlbuki zamanla anlayıp kavradık ki, gençliğin doğru düşünebilmesi için iktidarların kültür politikaları önemlidir.

Doğru düşünebilmek için önce düşünebilmek gerekir. Onun için üniversiteli arkadaşlarımızın felsefe kitaplarını okumalarını tavsiye ederim. Ben lise yıllarımda Descartes’in Metod Üzerine Konuşmaları’nı Necip Fazıl’ın İdeolocya Örgüsü ve Nurettin

Topçu'nun Yarınki Türkiye eseriyle birlikte okudum.

O dönemlerde Necip Fazıl'ın bu kadar kitabı yoktu. Kitapçılarda beş tanesi ancak bulunabiliyordu. Çile'den başka hikâyeleriyle piyesleri basılmıştı. O yüzden Necip Fazıl'ın şair ve düşünür portresini ben aynı dönemde idrak ettim. 1965'te Dünya Görüşümüz adlı konferansını dinledikten sonra Necip Fazıl'ı daha yakından tanımaya çalıştım. Bu konferans sonrası sohbet için bir eve gittiğinde ben de oraya gittim. O gün bana benim düşünmem gereken şeyleri ifade etmiş gibi görünüyordu. O zaman ben bir lise talebesiydim. Okuyarak mutlu olan, kelimelerden bir dünya kuran ve bundan mutlu olan bir gençtim.

Orhan Pamuk'un hoşuma giden bir sözü var: "Ben roman okuyanlar tarikatı için yazıyorum." Bu şu demektir: Kelimelerden bir dünya kurmaya alışmış olacaksınız ki, okumanın bir anlamı olsun... Elinizde kitap gördüklerinde, genelde ailelerinizden size yöneltilen bir eleştiri vardır: "O kitapla niye zaman harcıyorsun? Git dersine çalış." Hâlbuki derse çalışmanın en önemli hazırlığı, o hikâye, roman, şiir, hatta belki mizah, tarih, araştırma okuyarak okumaya alışmaktır. Kitap okumak, insanın zihnini açan, ufkunu geliştiren en önemli faaliyettir. Kitap okuyarak, benliğinizin dar kafesinden dünyaya açılıyorsunuz. Ondan sonra da kelimelerden bir dünya oluşturuyorsunuz ve kendinizi dünyaya açıyorsunuz.

Bizim gibi insanların rüya görmeden yaşaması mümkün değil. Rüya görmemiz engellenirse, hiç dinlenmiş olmuyorsunuz. Psikiyatrisiler, rüya olayını bir at üzerinde denemişler. Atın, rüya gören nadir hayvanlardan biri olduğu belirtiliyor. At rüya görürken uyandırılırsa ki, böyle bir deneme yapmışlar ve beş gün rüyası engellenmiş, sonunda at çıldırmış. Dolayısıyla at, rüya göremediği için hayatını kaybetmiş.

Biz de öyleyiz. Bana göre, bu kitaplarla bize ait olmayan, dört duvar arasında geçen dünyamızın üstünde bir meta âlemine, yani ötelere geçtiğimizi ve bu âlemin kelimelerden oluştuğunu

söyleyebilirim. Ben Necip Fazıl'ı şairliği, yazarlığı ve mütefekkirliği içinde tanıdım. Daha sonra politik müdahalelerinde insan ve hayat anlayışının öne çıktığını gözlemledim. Kendisi, günlük politik menfaat, çıkar eleştirisinden hakikaten uzak, ama sokaktaki insanın hayatını değiştirecek yenedünya görüşüne ve onun yaradılış hikmetine uygun bir hayat yaşayabilmesi için iktidar ya da muhalefette olan siyasi partilerle görüşmüştür. Bazı oluşumları yönlendirerek kadrolar yetiştirme ve bir şekilde genç toplulukları organize etme, böylece devletin işleyişine müdahale etmeyi istedi. Organize bir güç olan devletin yapılanmasında, bu toplumun tarihi-kültürel mirasına uygun hareket edilmesi için müdahale ettiğini söyleyebiliriz.

Necip Fazıl, milletimizin tarihi-kültürel mirası çerçevesinde sanat-fikir-aksiyon dışında herhangi bir memuriyet düşünmemiştir. Siyasi partilerle herhangi bir şahsî menfaat ilişkisi olmamıştır. Kendisinin milletvekillik veya senatörlük gibi istediği zaman elde edebileceği bir talebi hiç olmamıştır. O kendisini ve tüm hayatını imanlı nesiller yetiştirmeye adanmıştı. Bunu Gençliğe Hitabesi'nde çok güzel anlatır...

Paraya karşı tavrı konusunda çok şey söylenir. Osman Yüksel Serdengeçti'nin şöyle bir esprisi var: "Necip Fazıl üstadımıza para yetmez. Küçük çapta bir Afrika devletinin hazinesi ancak onun masraflarını karşılayabilir." Yani Üstadın paraya ihtiyacı olmadığından değil, bazı şeylere tenezzül etmediğinden söz konusu etmez. Eline inanılmaz miktarda para geçer ve inanılmaz çabuklukla o parayı tüketirdi.

Bu konuda arkadaşlardan biri Üstatla ilgili şöyle bir hatırasını anlatmıştı. Bir gün Üstadın bürosunda otururken, bir adam geliyor ve masaya para dolu bir çanta bırakıyor. Üstada diyor ki, "Benim bir vaadim vardı, Allah lütfetti kazandım, bu parayı da size getirdim. Siz bunu istediğiniz hayır işinde kullanabilirsin." Sohbet devam ederken, çantadaki paraya bakılmıyor bile. Biraz sonra büroya başka bir adam

giriyor ve Üstada halini şöyle arz ediyor: “Üstadım, biz bir cami yaptırıyoruz, ama imkânlarımız sınırlı, paramız yetmedi.. Bizi tanıdığınız zenginlerden birkaç adrese gönderin de oradan bağış alalım.” Üstat, biraz önce adamın masanın üzerine bıraktığı çantayı göstererek, “Bu çantada biraz para var. İşinizi görürse alın, kullanın!” diyor. Adam, çantadaki paraya bakıyor ve teşekkür ederek odadan çıkıyor.

Necip Fazıl'ın yerinde başkası olsaydı, masanın üzerine konulan çantayı açar, sayar ve saklardı.

Benim şahit olduğum başka bir hadiseyi anlatayım. Üstat, 1973'te hacca gidip geldikten sonra Büyük Doğu Yayınevi'ni kurdu. Bütün eserlerini gözden geçiriyordu. Her sene böyle üç dört kitap çıkartmayı planlıyordu. Burada kitaplarını bastırıyor, ama müthiş sabırsız. Kitap matbaadan çıkar çıkmaz dağıtıyorlar. Ama vakti ve sabrı yok. Ben böyle günlerden birinde kendisini MTTB'de gördüm. Gidip karşısına oturdum. Üstat konuşurken biraz sonra genç bir delikanlı odaya girdi. Elinde bir büyük zarfla küçük başka zarflar vardı. Zarfları üstada verdi. Üstad büyük zarfı açtı, paraları çıkarttı. Gencin yardımıyla paraları sayarak, küçük zarflara koymaya başladı. Bu arada bazı paralar yerlere dökülüyordu. Genç arkadaş paraları toplayarak masanın üzerine bırakıyordu. Üstad paraları küçük zarflara koydu ve genç arkadaşına da bazı yerlere ulaştırmasını istedi. Bana döndü, “Mustafa, hamd olsun zekât verecek hale geliyoruz!” dedi.

Ben üstadı 1965'ten ölümüne kadar 18 sene boyunca bazen ziyaret ederek tanıdım. Üstadı hiçbir zaman ümitsiz görmedim. Peygamberimizin sünnetine uygun olarak şöyle bir şey de yaptı. Hacdan geldikten sonra, ölünceye kadarki 18 yıl boyunca, “Bende kimin ne alacağı varsa, senetsiz-sepetsiz de olsa gelsin alacağını istesin benden!” dedi. Şimdi böyle bir cesaret peygamberimizden başka kimde vardı?

Üstadın şiirlerinde hakikaten daha önce hiç duymadığımız metaforlar, benzetmeler ve imajlar vardır. Bu imajlar, bazen

nesirlerine, fikir kitaplarına da kayıyor. Çünkü fikrî ve evrensel gerçekleri bazen şiirle bulmuştur. Üstat Necip Fazıl, Akşam, Çile, Kaldırımlar, Sakarya Türküsü, Muhasebe, Geceye Şiir gibi ilk şiirinden son şiirine kadar şiir dünyamıza müthiş güzellikler sunmuştur.

Peyami Safa diyor ki: “Necip Fazıl’ın bir şiiri var. Bütün şiirleri o şiirin mısraları gibidir.”

Gerçekten de ilk şiir kitabı ile son şiir kitabı arasında ciddi bir fark yok. Aynı düşünceyi söylüyor. Üstadın şiirlerinde böyle bir bütünlük var.

Ben sizleri üniversiteli gençler olarak gerçekten talihli buluyorum. Bu çağda yaşayıp da, Necip Fazıl’dan habersiz bir Türk genci olmak gerçekten acınacak bir durum. Çünkü Necip Fazıl hakikaten çok farklı ufuklara götürüyor insanı. Bir akşamüzeri Çetin Altan’a şöyle bir şey söylemiş, o da bunu 40 yıl unutamamış: “Kanatlarım ufuklara çarpa çarpa kanıyor, beni kimseler anlamıyor!”

Necip Fazıl’daki Anka kuşunu andıran kanatlardaki kanama öyle bir kanama ki, Sokrates’in kanaması gibi. Sokrates’in savunmasını hatırlarsınız. Öğrencisi Eflatun, “Efendim, sizi haksız yere öldürüyorlar. Bunun için ağlıyorum” der. Sokrates, “Beni haklı yere öldürselerdi asıl o zaman üzülmen lazımdı. Bunun için üzülme!” Gençlere mitolojik söylemleri sorgulayarak düşünmeyi öğrettiği için Sokrates’i zehir içerek ölüme mahkûm ettiler. Çünkü onun kanatları da ufuklara çarpıyordu...

Necip Fazıl da buna benzer bir suç yüzünden mahkûm oldu. Suçu neydi? Bu ülkenin aydınlarına tarih muhasebesi yapmak ve yakın tarih üzerinde düşünmeyi öğretmekti. Bunu bir şiirinde şöyle bir imajla anlatmaya çalışır: Kafanızı iki dizinizin arasına koyuyorsunuz ve düşünmeye başlıyorsunuz. Bir hesaplaşma, bir mütalaa yapmaya başlıyorsunuz. Bu müthiş bir kuyuya girmek gibidir. Bu kuyuya girmediğiniz zaman, bu dünyaya girmediğiniz zaman nasıl bir dünyada yaşadığınızı anlayamazsınız.

Necip Fazıl'ın yayınladığı Büyük Doğu'nun 1964 döneminin ilk dört sayısı ile iki-üç eserini okuduktan sonra, Adalet Partisi kongresine müdahalesi bana yadırgatıcı gelmişti. Ama Necip Fazıl'ı daha yakından tanıdıktan ve tüm eserlerini okuduktan sonra bir bütün olarak ele aldığım zaman onu daha iyi tanıyıp değerlendirdiğimi sanıyorum. Ne cemaatler, ne politikacılar, ne esnaflar, ne gazeteciler, ne şairler, ne yazarlar; bunların hiçbirisi Necip Fazıl'ı anlayabilecek seviyede değildir, çünkü o çok başka birisidir. Ben, her ay birkaç kez Necip Fazıl'ın yanına giderdim. Gideceğim gün o günü tam ona ayırırdım. Onun yanına gitmeden önce hiçbir şey okumuyor, hiçbir şey incelemiyor, zihnimi tamamen boşaltıyordum. Anlattığı şeyleri değerlendirebilmek ve anlayabilmek için yaz günlerinde sabah namazına kadar dolaşıyordum. Çoğu zaman kendimi yüksek gerilim hattına bağlanmış bir beyaz eşya, buzdolabı, çamaşır makinesi gibi hissettiğim oluyordu. Yani, o eşya ne kadar sarsılırsa, ben de öyle sarsılıyordum. Ama Necip Fazıl'ı ciddiye almadan, bu ne diyor diye öylesine dinleyen arkadaşlarımız da vardı. Bugün bu ülkenin fikir hayatı, sanat hayatı, dini-tasavvufi hayatı, politika hayatı, tarih değerlendirmeleri, tiyatro edebiyatı gibi alanlarda onun çok ciddî bir etkisi var. Necip Fazıl'ın eserlerini okumuş, ondan bir şekilde yararlanmış insan çok farklı olur. Ama ne yazık ki, bu ülkede Necip Fazıl'ın eserlerinden beslenmemiş, ondan yararlanmamış insanların çok olduğunu üzülerek görüyoruz.

Toparlayacak olursak, ben, Necip Fazıl'ı hem uzaktan, hem yakından tanıma fırsatı buldum. Onu tanıdığınız zaman gerçekten çok farklı ufuklara, başka dünyalara, başka rüyalara gider, insanlık için çok farklı şeyler düşünürsünüz. Tolstoy, Dostoyevski, Shakespeare, Cervantes gibi büyük bilge şair ve yazarların eserlerini okuduğunuzda, onlarda görülen insanlığın kendisiyle ilgili olduğu, binlerce insanın kaderinin bir noktada kesiştiği anlardan birini yaşıyorsunuz. Bu çok önemlidir...

Türkiye eğer dönüşecekse, değişecekse, dünya ile birlikte daha

iyiye, daha huzurlu hayata ulaşarak yaşanabilir, insana yakışır bir duruma gelecekse bazı Őeylerin okuyarak bilincinde olmalıyız

Necip Fazıl'ın eserlerinde temel dűőünce Őu:

Biz Aydınlanma dűőüncesinin oluşturduğu modern bir çağda yaşıyoruz. Modern çağ, Batı medeniyetinin globalleştirdiği bir modernizmi içine alıyor. Bu pozitivizm, materyalizm ve tarihi maddeciliğe yol açan bir dűőüncedir. Rasyonalizm bunun en önemli aracıdır. Bu meseleyi anlamadığımız sürece, yani 18. yüzyıldan başlayan, Fransız İhtilâli'nin geliştirdiği, imparatorlukların, derebeyliklerin öktüđu, ama meta olmayan her Őeyin ötelendiği, metafiziğin bir tarafa bırakıldığı bir çağda yaşıyoruz.

Pozitivist dünya görüşüyle önce Meřrutiyet ve sonra da Cumhuriyet kurulmuştur. Elbette akklı başında kimse saltanat çağına, tek adam sultasına dönmek istemez. Kendi hayatımıza kendimiz hükmetmek isteriz, kendi ihtiyaçlarımıza göre çıkarılan kanunlarla yönetiliyoruz. Cumhuriyet, belki de rejimler içerisinde İşlam'a ve Türk kültürüne en uygun idarî yapıdır. Ama bunun Pozitivizmle, Rasyonalizmle ve Aydınlanma dűőüncesiyle oluşturulması Őart mıydı? Bu hayatî soruyu sormamız lazım.

Bu soruyu dünyada ilk kez çok kuvvetli bir Őekilde sorabilen ve alabildiđine muhasebesini yaparak ortaya koyan dűőünür Necip Fazıl'dır. Aydınlanma dűőüncesi yerine vahyin ıřıđında alternatif bir bařka yařama biçiminin, "Bugünküne mazi, yarınkine istikbal" diye ifade edildiđini görüyoruz.

Necip Fazıl'ın bütön eserlerinde, Őiirlerinden tiyatrolarına, yazılarından tarih muhasebesine kadar hepsinde bu var. Bu bakımdan Necip Fazıl, kendi çağının tarihteki en önemli dördüncü örneğidir. Ötekiler de Sokrates, İmamı Gazali ve Descartes'tir; bunların hepsi de diyalektik sorgulamacıdır.

Aydınlanma dűőüncesinin Kartezyen dűőüncenin yozlařtırılarak

oluşturulduğu bilinir. Metafiziğin inkâr edildiği, “meta” olmayanın “meta” değil diye küçümsendiği bir çağda yaşıyoruz. Aydınlanma düşüncesi, felsefi olarak ortaya koyduğu bakış açısını sanat eserleriyle yaymıştır. Necip Fazıl da sanat eserlerinde fark ettiği bir güzelliği fikir eserleriyle takdim etti. Bu takdim çok önemlidir.

Necip Fazıl gibi felsefi bir düşünce disiplini aldığınız zaman, felsefenin temel kitaplarını okuyarak etraflıca düşündüğünüz zaman bunun farkını anlarsınız. Felsefi eserlerle sanat eserleri iki ayrı dille yazılır. Necip Fazıl bu iki ayrı dilin ikisinde de mükemmel eserler ortaya koymuştur.

Zaman zaman Necip Fazıl ile Nazım Hikmet’i karşılaştırlar. Hâlbuki Nâzım, Ârif Nihat Asya gibi, o seviyede bir şairdir. Ârif Nihat Asya, Osmanlı-Selçuklu sentezi bir Türk-İslam dünya görüşünün propagandasını yapar, Nazım Hikmet ise Sosyalizm ve Marksizm’in Sovyet yorumunun propagandasını yapar. Necip Fazıl’ın yorumu kendine özgü tasavvufi İslam anlayışı ile İmamı Gazali’de bir kök bulur. Onu maziden alıp istikbale getirir. Yunus’tan bugüne evliya şairlerin benimsediği tarih şuuru, kendine özgü bir hürriyet anlayışı vardır. Necip Fazıl, ne Yahya Kemal gibi Osmanlı yorumunu, ne Mehmet Âkif gibi Selefi yorumu kabul edip bunu tebliğ etmez. O hep kendine özgüdür...

Kaynak: Ay Vakti Dergisi (105. sayı)

” Ve Dağ Dağ Elveda “

” VE DAĞ DAĞ ELVEDA ”

Üstadı öteye yolculadık. Haberi duyduğumdan beri, içimde duygular, düşünceler, anılar düğüm düğüm. Onları çözmek ve

yazıya dökme bu gün için ne mümkün! Bizim nesilden, kimimiz dünyaya henüz gözünü açtığı, kimimizin ise daha dünyaya bile gelmediği günlerde, küfrün, ortalığı taun gibi istila ettiği, toplumda İslam davasını dile getirenlerin parmakla sayılabilecek kadar az olduğu bir dönemde, taa 1940larda kaleme aldığı "VASİYET" adlı beyitiyle o şöyle demişti:

"Son günüm olmasın dostum, çelengim, top arabam,
Alıp götürsün beni tam dört inanmış adam."

Dört inanmış adam değil, duyunca ülkesinin dört bir tarafından koşmuş; her birinin İslam adına bilinçlenmelerinde babalarından çok Üstadlarının hakkı olan, onbinlerce inanmış adam götürdü O'nu ölümsüzlüğün kapısına! Şimdi Üstad Necip Fazıl;

"İnsandan murad onlar, ölümü öldürenler!

Ötenin ötesinde sonsuz hayat sürenler!"

diye şiirleştirdiği İslam kahramanlarının arasındadır.

Mü'min için zindandan başka bir şey midir dünya? O, eğer sağlığı elverseydi, Allah yolunda cihada adadığı ömrünü zindan içinde zindanda tamamlamış olacaktı. 20 yıl önce yazdığı bir kitapta dile getirdiği fikirleri için "hüküm" giymişti. "Dünyadan tek nokta seçecek" kadar gözlerinde fer, ayakta duracak kadar dizlerinde derman kalmış olsaydı, "kanun" onu zindana koyacaktı. Şimdi ise "hüküm" sadece Allah'ındır!

"Gideriz, nur yolu izde gideriz.

Taş bağırda, sular dizde gideriz.

Bir gün akşam olur biz de gideriz

Kalır dudaklarda şarkımız bizim."

Şimdi O'nun şarkısını, yetişmeleri için uğruna ömrünü vakfettiği BÜYÜK DOĞU NESLİ terennüm edecek; ta ki Allah'ın

hükmü galip olsun!

“Mehmed'im sevinin başlar yüksekte!

Ölsek de sevinin, eve dönsek de!

Sanma bu tekerlek kalır tümsekte!

Yarın, elbet bizim, elbet bizimdir!

Gün doğmuş, gün batmış; ebed bizimdir!”

O, küçük cihadın fırtınalı anaforundan sıyrılıp; büyük cihadın sessiz sularına açıldığı anlarda “Merhamet! suçumdan aşkın merhamet!” diye inlerdi.

Şimdi yetiştirdiği Büyük Doğu Nesli O'nu:

-Rahmet! Yüce Allah'ımız Üstadımıza Rahmet! diye uğurluyor.

(Yeni Devir, 27 Mayıs 1983)

” Durun Kalabalıklar “

DURUN KALABALIKLAR

Kimin önce gideceğini Allah bilir, amma Üstadın yaşlandığını, rahatsızlandığını duydukça arkasından yazı yazmak zorunda kalacağım korkusunu yaşadım hep. Üstadın arkasından yazı yazmak, bir devrin kapandığını görmek, bunu anlatmak ne kolay ne de güzel...

Yoksa onun için neler yazılmaz ki?

O, ölümün şâiriydi. Bütün hayâtı boyunca ölümün nefesini ensesinde duydu. «Dibi yok göklerden yeter ürktüğüm, yetişir çektiğim mesafelerden»... Ölümün lâvları onun muhayyilesini

kaplıyordu. «Bu benim kendi ölüm bu benim kendi ölüm./Bana geldiği zaman böyle gelecek ölüm»... Ve ölüm karşısında tek doğru tavrı haşyet ve haşmetle belirtiyordu: «Ölümse/gel! dese/Tak... Tak... Tak/Muhakkak. Ve dahasında en güzeli söylüyordu:

«Son gün olmasın dostum, çelengim top arabam/ Alıp beni götürsün tam dört inanmış adam».

Kaç nesil ondan öğrendi: Hadiselere bakmayı, değerlendirmeyi, açmazları izah etmeyi. Kargaşalık kıyametini yaşayan bir cemiyette «Cemiyetin rahminde ben doğum sancısıyım» diyordu. «Otursun yerine bende her şekil» diyordu ve unutulmuş cevapları gül kokulu bohçalardan çıkarıp sunuyordu:

«İmam efendi, Athenagoras nam papaz seni takdis etmek cür'etini gösterince sen niçin onu hak dine davet etmek vazifesini aklına getirmedin?» Ya, demek böyle imiş, inanmanın borcu böyle ödenir, politikacı bir papaza böyle cevap verilirmiş.

Hep düşünmüşümdür... Bu, cemiyetin bir ölçüsü olmuştur benim için. Şeyhülislâmların söylemesi gereken sözleri tiyatro yazarı, modern şâir, gazeteci Necip Fazıl söylemiştir. Niçin? Başkası söyleseydi acaba aynı çevrelerde bu kadar yankılanır mıydı? Ve ıskartaya çıkartılmış sanılan ölmez gerçekleri, ulaşılmaz san'at devinin ağzından bir daha duyanlar nasıl çarpılmışlardır?

Ben artık ne şâirim, ne fıkra muharriri,
Sade beyni zonk zonk çatlayanlardan biri
Bakmayın gezdiğime meşhur Bâb-ı âli'de
Bulmuşum rahatımı ben de bir teselli'de
Fikrin ne fahişesi oldum, ne zamparası
Bir vicdanın bilemem kaçtır havaparası.
Zamanı kokutanlar mürteci diyor bana»

«Bir Adam Yaratmak» isimli büyük «drama»nın yazarı Necip Fazıl Kısakürek bir gün Bab-ı-âlî'ye şu haykırıyla gelmişti:

«Durun kalabalıklar bu cadde çıkmaz sokak!»

Ne müthiş bir nağraydı o. Amma, cemiyet bu çıkmazı tercih

etmiş yürüyecekti. Yürüdü.

Necip Fazıl ise, cemiyetin peşinde, hep alarm zili çalarak, önündeki çukurları soluk mum ışıklarıyla aydınlatmaya çalışarak koştu durdu. Amma bu cemiyet onu, erişilmez san'at gücüne rağmen, dinlememeye, yüzüne bile bakmamaya kararlıydı. O ise, vazifesini eksiksiz yapmaya çalışıyor ve tesellisini tasavvufî neş'ede buluyordu. «Sonsuzluk kervanı peşinizde ben/Tek ayakla seken topal köpeğim/Bastığınız yeri taş taş öpeyim/Bir kırıntı yeter kereminizden/Sonsuzluk kervanı peşinizde ben.»

Bu tasavvufî «muhasabe» duygusu onun erişilmez güzellikte şiirlerinin de kaynağı oldu. «Suratımda her suç bir ayrı imza/Benmişim kendime en büyük ceza». Halbuki suratındaki imzalar cemiyetin günahlarıydı. Hem bu cemiyet onları günah da saymıyordu şâirimiz gibi. Halbuki o hep cemiyeti düşünüyordu. Kendi aynasında cemiyeti, cemiyetin aynasında kendisini:

Doğmaz güneşlere bağlandı vade Dişlerinde köpek nefsin irade...
Ve mısralar hafızama sereserpe doluyor:

Aynalar bakmayın yüzüme dik dik/İşte yakalandık kelepçelendik.
Çıktınız umulmaz anda karşıma/Başımın tokmağı indi başıma.
Bir hukuk dehasıydı. Mahkemelerin .hukukî inceliklere daha çok ehemmiyet verdiği devirlerde yaptığı müdafaalar, demarşlar birer hukuk şaheseridir. Giriştiği polemikler basın tarihimizde eşi benzeri olmayan şiddeti ve esprisi ile eşsizdir. O buna «fikir öfkesi» diyordu.

Son birkaç senedir uzağındaydım ve onun «Ne azap, ne sitem bu yalnızlıktan/Suç benim aşılmaz duvar bendedir» mısralarının gölgesinde dinleniyor, bu duvarı aşmayı uygun görmüyordum. Amma, insanlar arasında ne kadar sıkı ve çözülmez kader bağları vardır. Onun dediği gibi «içice mimari içice benlik.»

Ve biliniz ki ölen onun «köpek nefsi»... Her nefis gibi, ölecek olan nefsidir. Amma onun maveradan getirdiği melek ruhu, şu anda maveraya iltihak, «Esselâm» isimli şaheseriyle ve

«Bastığın çölde bir kum tanesi olsaydım» diyerek bağlılığını belirttiği Allah'ın sevgilisinin şefaatine iltica etmiş bulunuyor. Durun kalabalıklar!. Ona ve her şeye rağmen bir tarafıyla onu bir ana rahmi gibi taşıyan bu cemiyete umduğu şefaati ve saadeti bulması için dua ediniz. Onda cemiyete, cemiyette ona...

Vefatı haberiyle bunu bir daha anladım.

Durun kalabalıklar durun!.. Bu geçen Necip Fazıl'ın tabutudur. Bu cemiyette çok amma çok rastlanan günahlarını bu cemiyette hiç amma hiç rastlanmayan bir ıstırap asaletiyle. çile hummasıya, tevbe ve pişmanlık yangınıyla ödeyerek giden Ahmet Fazıl oğlu Mehmet Necib'in. tabutu.

Durun ve ayağa kalkın! Ona rahmet...

(Ergun Göze – Seçmeler)

“Büyük Doğu”nun Düşünürü

“BÜYÜK DOĞU”NUN DÜŞÜNÜRÜ

Dr. İhsan ALPEREN

Türk düşünce hayatının mihver ismi... XX. yüzyıla damgasını vuran büyük düşünür. Yaşadığı dönemde, toplumun ruhunu okuyup, onu can damarından yakalayan ve yediden yetmişe herkesi peşinde koşturan büyük eylem adamı...

Evrensel ve millî düşünce perspektifini zihin ve gönül dünyasında fıtratın hamulesiyle yoğurup insanımıza servis yapan büyük insan... Keskin ve kıvrak bir zekâ... XX. yüzyılın yüz akı...

Yaşarken her fâniye nasip olmayacak bir şekilde kıymeti bilinen, herkesin tanıdığı, bildiği, sözüne sohbetine itibar

ettiği,düşüncelerinden istifade ettiği fakat vefatından sonra sanki unutturulmak istenen büyük aksiyon adamı...

Ender insana nasip olacak derecede güçlü bir kalem sahibi... Kitapları, Büyük Doğu'su ve gazete yazıları hasretle beklenen büyük yazar...

Matbaa kapısında bekleyip, basıldığı günün akşamında, ertesi güne bırakmadan matbaa ve mürekkep kokuları arasında satır satır sünger gibi emdiğimiz Büyük Doğu dergisinin yazarı, çizeri, tasarımcısı, emekçisi, hâsılı her şeyi...

Her yazısı, her çizgisi ve her yorumu büyük ilgi uyandıran, güne, zamana, hatta bütün döneme damgasını vuran bakış açısıyla ve en zor konuları en anlaşılır hale getirmesiyle entelektüel bir idol halinde peşinden koşulan büyük düşünür...

Bugün kursağında "düşünce kırıntısı" taşıyan herkesin üzerinde büyük emeği vardır. Son yıllarda onun kadar gençleri "damardan etkileyen" başka bir düşünür olmamıştır.

Evet, çok okunan, kitapları çok satan nice yazar var. Hatta düşüncesini paylaştıklarını söylemelerine rağmen, anlamadan, anlaşılmadan peşinde koşulan nice kimse var. Fakat onun düşünceleri, eserlerini okuyan veya bizzat kendisini dinleyenlerin anladığı, benimsediği, kendini onun düşünceleriyle özdeşleştirdiği bir başka düşünür yoktur.

O kuru kalabalıkların değil, "diri" ve dirilmek isteyenlerin önderiydi. O, peşinden gidenleri şifa arayan hasta gibi iyileştiren, derdine derman olan bir doktordu. Gençlik onun aldığı nefesi izliyordu.

Yüzyılda bir gelecek bir insandı o. Türk düşünce hayatı kadar, siyasî hayatını da derinden etkilemiş ender bir insandı.

Bugün, onun "mayalanması için bir ömür verdiği" düşüncelerine lâıyk bir şekilde hayatını sürdürenlerin varlığının yanı sıra, onun düşüncesine lâıyk olmayacak şekilde menfaatlerinin esiri

olmuş kimseler de bulunmaktadır.

Kalabalıkların değil gönüllerin fâtihtliğine talip olan büyük düşünür, şahidiz ki görevini lâyıkiyla yapmıştır. Kabrinde rahattır. En halis duygularla ona rahmet diliyorum. O, zor zamanda yaşamış ve zor olanı başarmış bir insandır. Onun döneminin kahramanlığı ile bugünün kahramanlığı mukayese dahi götürmez.

O kemmiyetin değil keyfiyetin peşindeydi. O, bir gönül adamıydı, o bir “gönüldaş”tı. Rabbim! Ona cennet bahçelerinden bahçeler ikram et!

Onun her bir kitabını, çıktığı gün veya günlerde “su gibi” okuduk. Bize okuma, öğrenme aşkını kazandırdı, düşünmeyi öğretti. Gençliğin yolunu bulmasında rehber oldu. Kimliğimizi ve kişiliğimizi bulmamızı sağladı, cümle âleme kişilikli, haysiyetli bir şekilde “Ben de varım” demeyi öğretti.

O, toplumun en badireli, en sıkıntılı günlerinde kara bahtını yenmesi ve kendine gelmesi, kendini tanıması için Allah’ın milletimize bir nimetiydi. O, sinmedi, susmadı, gizlenmedi; gizlemedi, hep “hakikat”i, “mutlak hakikat”ı haykırdı.

İdeolocya Örgüsü adlı kitabı onun düşüncelerini formüle ettiği baş eseridir. Ciltler dolusu kitaplarda işlenebilecek konuları, en anlaşılır ve en özlü biçimde gençliğe armağan etmiştir. Birçok kitapta evirile çevirile anlatılan şeyler, burada yasa maddesi gibi evrilmez ve çevrilmez bir şekilde ifadesini bulmuştur.

Bir nebzecek tat için keçi boynuzu yedirmeden, okuyucusunu, gönüldaşını halis bal kavanozunun içine sokmuştur. Düşüncenin en asilini öğretmiştir. Şiire, hikâyeye, tiyatroya, nesre hâsılı sanata asalet ve vizyon kazandırmıştır.

Nur içinde yat üstadım! Makamın cennet-i firdevs olsun. Rabbim sana gani gani rahmet etsin.

'Tohum' Ve Anadolu...

«TOHUM» VE ANADOLU

Necip Fazıl'ın «Tohum» adlı harikasını gördükten sonra eserin felsefesi ve temsili hakkındaki fikirlerimi Tan gazetesinde yazmıştım. İçinde bir kâinat vizyonunun bütün unsurlarını taşıyan büyük kategoride piyesler, her sınıf düşüncüyü ayrı ayrı mihraklarda harekete getirmek kabiliyetinde oldukları için Tohum'u bir başka tarafından anlamaya çalışmak istiyorum.

Necip'in eserinde Millî Mücadele sadece mazlum bir milletin emperyalizme karşı ayaklanması ve Anadolu, sadece bir istihsal perspektifi içinde mütalâa edilecek alelâde bir toprak yığını, ruhsuz ve şapşal bir tabiat parçası değildir. Zekâyı maddeden kaidesi üstüne kaskatı bir idrak cihazı gibi oturtan materyalist görüşü parçalayarak bu maddenin dibini ve ruhunu eşeleyerek Necip Fazıl, silâhın silâha değil kendi muhtevasını seferber etmiş bir kahraman ruhunun bütün bir kavga endüstrisine karşı çıkarak onu nasıl mağlûp ve kepaze ettiğini göstermek suretiyle ruhun topa tüfeğe, gizlinin açığa, sırrın bedâhete, namerinin meriye, kavranılmayan yakalanmayan mahiyetin, tutulan ve dar bir idrakte zincire vurulan sathî realiteye galebesini ilân, telkin ve ispat etmiş oluyor. Bu yepyeni idealist görüşle Anadolu bir seyyah fotoğrafçının filme çektiği standardize bir dere, tepe, yayla, toprak manzarası değildir. Basit ve geçici gözün gördüğü Anadolunun altında bir de görünmeyen, hakikî Anadolu vardır. Bakınız işte, üçüncü perdede Anadolunun ezelî ifadesi, kaval, size uzaklardan bu görünmeyen Anadolunun içini söylüyor. Bu sesin mantığı materyalist mantık mıdır? Bu sesin içindeki mânanın

riyaziyesini tâyin etmek kabil midir? Hayır... Bu içeri plân, çizgi, fotoğraf, dar bakışa sığmaz. Fakat Necib'in piyesinde içinden dağlar geçen göz deliğinden, içinden deve geçen iğne deliğinden daha küçük bir cevhere, Tohumun cevherine bütün bir kâinat sığar. Anadoluyu anlamak, mevzuu anlamaktır. Nitekim her şeyi anlamak da yine Tohumun beşerce mümkün olabilecek en geniş idrakine varmak demektir.

Peyami SAFA

Hafta Mecmuası, sayı: 4 – 1935

Dersim tabusunu kim yıktı?

Muhsin Batur “Anılar ve Görüşler” adlı hatıratında Kayseri 19. Piyade Alayı'nda staj görürken Dersim'e gidileceği emrinin geldiğini anlatır.

Trenle Elazığ'a giderler, oradan Pertek'e. Tam isyan günleridir. Heyecanla size açıklayacağı çok önemli şeyler olduğunu düşünüyorsunuz ama yanılıyorsunuz. Çünkü Muhsin Batur, Dersim'de iki ayı aşkın 'özel görev' yaptığını söyledikten sonra ağzına susturucu takar ve şu acı itirafta bulunur: “Okuyucularımdan özür diliyor ve yaşantımın bu bölümünü anlatmaktan kaçınıyorum.”

Ne demek şimdi bu?

Ne var ki, Dersim'e düzenlenen “sükût suikasti”, yani susarak suikastte bulunmanın istisna değil, kural olduğunu öğrenince şaşırarak olağanlaşıyor. Üzerlerindeki ağır baskı ve terör yüzünden herkes susmuş. Basında ise bir tek “Son Telgraf” gazetesi Doğu vilayetlerinde huzursuzluk olduğunu yazmaya yeltenmiş ya, derhal kapısına kilit vurulmuş.

Neyse ki konuşan birisi vardır. O kişi, Onur Öymen'in

konusmasından 60 küsur yıl önce kalemiyle gider Dersim'deki acuların zerine. Cumhuriyet'in bir tabusunu tek başına yıkmaktadır.

Necip Fazıl Kısakürek, "Büyük Doğu"da yayınladığı yazılarını "Son Devrin Din Mazlumları" adlı kitabına almasa belki bizim nesil de Dersim faciasından çok geç haberdar olacaktı.

Yalnız Necip Fazıl'ın farkı şu: Olayı 'din özgürlüğü' kapsamında ele almış. Yani Alevi, Kürt şu bu gibi ayrımların üzerine sünger çekerek Dersim'de hedefin, bölgenin "bir türlü sulandırılmayan koyu İslam rengi"nin ortadan kaldırılması olduğunu iddia ettikten sonra şunu eklemiş:

"Bir kıvılcım halinde gösterdiğimiz Dersim yangınının kmrleştirilmiş 50.000 cesedinde (...) din mazlumluğunun en çarpıcı levhasını seyredebilirsiniz."

Dersim faciası hakkında kimse, hele 'sağcılar' konuşmadı diyenlere inat, Necip Fazıl cesurca ortaya çıkıp kulaktan kulağa fısıltı halinde aktarılan rivayetleri dergisinin alnına kazımıştır. İşte o insanı insanlığından utandıran anlardan birkaçı.

Elazığ Ortaokulu'nda okuyan iki ocuk, tatillerini geçirmek üzere memleketleri Hozat'a döndüklerinde hayatlarının ilk zehrini tadıyorlar. İkincesini tatmak için fazla beklemeleri gerekmeyecek, evlerinde babalarının öldüğünü gören çocukların ağlama seslerine yetişen jandarmalar, "Sizi de onun yanına götüreceğiz" diye sürükleyerek dışarı ıkartacaklardır. Çocuklar babalarının cenazesine gittiklerini zannederken yolda snglenerek öldürülürler. Gerçekten de babalarının yanına gönderilmişlerdir!

Bir başka sahne: Bir köy, etrafına çalı yığıılarak yakılmaktadır. Teker teker tutuşturulan evlerin etrafında yangını seyredenler, dışarıya kaçmak isteyenleri cehenneme iteklemekle görevlidirler. Alevlerin arasından kaçan birisi, onlara haykırır: "Durun, ben köyden değilim, ğretmenim. İzin

verin, kimliğimi ispatlayayım.” Yapılan işlem kaba ama basittir: Bir kalasla tekrar alevlerin içine itmek. Genç yanarken çalı yığınlarının gerisinde bekleyen “âmîr” keyifle sigarasını tüttürmeye devam etmiştir.

Üçüncü olay, 200 kadın ve çocuğun cesetlerinin buğday saplari üzerinde cayır cayır yakılmasıdır. Öldürülenler arasında izinli olarak köyüne gelmiş olan Rüstem adlı bir asker de vardır. Ne dediye dinletememiş, dört çocuğu ve seksenlik anasıyla birlikte kurşunlanmış ve yakılmıştır.

Bir de Hozat’ın Zımbık köyünde geçen bir olay vardır. Bu, Necip Fazıl’ın deyişiyile trajedi üstadı Shakespeare’in hayal gücüne bile taş çıkartacak olayda, erkekleri tamamen doğranmış bir köyün 100 kadar kadın ve çocuğu süngülenir. Öldürülen kadınlardan biri de gebedir. Nasılsa saklanmayı başarmış birkaç kadın köye döndüklerinde ölü yığınlarının arasından bir çocuğu fark ederler. Rahmi delinen kadının ölümünden sonra doğan bu kılıç artığı çocuğu alıp büyütürler. Süngü bebeğin topuğunu yaralamıştır. O tarihlerde sağ olan kız, topuğunda o yarayı taşımaktadır.

Hozat’ın Dolantanır köyünden Veli adlı bir genç ise Elazığ Öğretmen Okulu’nu bitirdikten sonra görev yeri olan Trakya’ya gönderilmiş, evlenip barklanmış ve çoluk çocuğuyla tatil yapmak için köyüne dönmüştür. Bu sırada Dersim harekâtı başlamış, genç öğretmenin köy halkı, kendisi ve çocukları da içinde olmak üzere doğranıp cesetleri yakılmıştır.

Nihayet korkunçlukta sınır tanımayan, kelimelerin kifayetsiz kaldığı taç olay:

Mazgirt’in Tersemek bucağı halkı aynı şekilde hunharca doğranırken bir hayır sahibi, 20 kadar çocuğu alıp bir derenin içine saklamıştır. Ancak durumdan haberdar olan operasyon ekibi, çocukları saklandıkları yerde bulur. Emir verilir; öldürüleceklerdir. Ne var ki, bu katliamı işlemeye kimse yanaşmaz. En katı yürekliler bile savunmasız masumlara karşı

silah kullanamayacaklarını söyler. Nihayet içlerinden bir 'babayiğit' çıkarak dere içinde titreşe titreşe bekleyen 20 masumun işini bitirir.

Arkasından ekliyor Üstad: "Murat suyunun kandan kıpkızıl aktığını görenler olmuştur."

Bir emekli orgeneralin anlatmaktan kaçındığı sırları Necip Fazıl'dan öğrenmişti Türkiye.

28 Kasım 2009 tarihli Zaman Gazetesi köşesinden...